

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2025: 57; 281–285 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2025.57.13314>

УДК 070(091):159.953]929М.Присяжний

**ПАМ'ЯТЬ – ЦЕ НЕ ТЯГАР, А НАШ НАЙЦІННІШИЙ СКАРБ,
ЦЕ ТЕ, ЩО ТРИМАЄ НАС РАЗОМ, АБО ЧОМУ КНИЖКА СПОГАДІВ
«З ГЛИБИН ДУМКАМИ ПОВЕРНУСЬ...»
ПРО МИХАЙЛА ПРИСЯЖНОГО – НА ЧАСІ**

Юлія Присяжна-Гапченко,

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна

e-mail: juliagapchenko@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9159-1042>

Авторка спогадів «З глибин думками повернусь...» розпочала цю ініціативу як особистий задум, але зрештою усвідомила, що історія її батька виходить далеко за межі родини. Тому упорядковане видання стало живим документом, сплетеним зі щирих, теплих, інколи смішних, а подекуди сумних історій, що відображають справжню суть Михайла Присяжного – журналіста, наставника, декана, але передусім Людини. Авторка виокремила основні риси особистості колишнього декана факультету журналістики, його внесок у розвиток журналістської освіти, зокрема Львівської школи журналістики. В монографії «З глибин думками повернусь...» упорядковано різноманітні спогади-історії, втім, це не просто збірка історій про Михайла Присяжного, а спільний проєкт пам'яті, що об'єднав студентів, колег, друзів, випускників. Авторка наголошує на цінності видання для майбутніх поколінь журналістів, адже вдалося зафіксувати важливу частину історії факультету журналістики, Львівського національного університету імені Івана Франка та Українського вільного університету в Мюнхені від 1990-х до сучасності. Ця монографія – не лише збірник спогадів, а й важливе історичне джерело, що відтворює традиції та цінності не однієї генерації журналістської спільноти.

Ключові слова: журналістика, Михайло Присяжний, факультет журналістики, Львівська школа журналістики, журналістська освіта, Львівський національний університет імені Івана Франка, Український вільний університет в Мюнхені.

Ідея написати книжку про тата, спершу така особиста і проста, з часом перетворилася на щось більше, ніж я могла собі уявити. Це не просто книжка, а спільний проєкт пам'яті, який об'єднав понад сотню людей – випускників, студентів, колег, друзів і тих, кому пощастило знати мого тата. Зізнаюсь, спочатку мені здавалось, я могла б написати цю книжку самостійно: як донька, маю багато власних спогадів. Частину з них спогадів я справді записала, бо для мене важливо було зберегти ці моменти – моменти, коли Михайло Присяжний був не лише журналістом, не лише другом, наставником для інших, але й просто моїм батьком.

Проте, коли подумала, ким був мій тато для світу поза межами нашої родини, зрозуміла, що ця історія значно ширша. Він був другом, колегою, наставником для багатьох із вас. Заглиблюючись у роботу, я вже не сумнівалася в тому, що поодиноці неможливо охопити настільки масштабну постать, як мій тато. Постать людини, яка понад чверть століття віддала служінню факультету журналістики. І я вирішила, що спогади про нього мають звучати не лише з мого голосу, а й голосів тих, хто його знав, хто з ним працював, хто вчився у нього, хто дружив із ним. Я не хотіла робити цей проєкт надто гучним або рекламованим. Не було жодної піар-кампанії чи широких оголошень про те, що збираю ці спогади. Я звернулася до татових друзів, колег-журналістів, його студентів, випускників – до всіх, хто, я знала, зможе сказати про нього щось особливе. Сказати не лише про професійного журналіста чи багаторічного декана, але й про людину – таку, якою він був у дружбі, у праці, в повсякденному житті.

Коли я почала збирати матеріал до цієї книги, більшість тих, до кого зверталася, охоче відгукнулися, щиро відкривали серця, згадуючи моменти, які їх надихнули, навчили, залишили світлий слід. Але були й такі, хто ставився до ідеї скептично. Казали, що важко зібрати достатньо спогадів, що, можливо, й не варто. Я відчувала цей настрій. Але знала: ця книга має з'явитися на світ.

Ця книга – не просто калейдоскоп спогадів, а колективна монографія, сплетена з багатьох голосів. Вона складається зі щирих слів, теплих історій, смішних і сумних моментів. У кожному слові, у кожному рядку цих історій відчувається непідробна любов і повага до Михайла Присяжного. Кожен розділ – це невеликий епізод великого життя. Це пам'ять про Михайла Присяжного, який завжди залишався вірним своїм принципам і справі, яку любив. Це живий документ, що свідчить про те, якою людиною був тато. Вона не є компліментарною біографією, не прагне ідеалізувати його постать, без змін через простоту й теплоту історій дає змогу побачити справжнього Михайла Присяжного. Без високих слів, без зайвого пафосу, без прикрас. Це йому було б до душі. Він завжди казав, що насправді важливо не говорити про себе, а діяти. Своїм життям він саме так і робив – тихо, щиро, по-філософськи сприймаючи світ і людей.

«З глибин думками повернусь...» – це не просто книга. Це наш спільний спосіб повернути тата до нас, бодай у словах, у рядках, у наших думках. Сподіваюся, кожен, хто розгорне її, зможе знайти там частинку Михайла Присяжного – людини, яку ми пам'ятаємо і любимо.

Згадуючи тата, я розумію, що найцінніше, що він залишив нам, – це уроки людяності та невибагливої доброти. Він був настільки чесним у всьому, що робив, що ця чесність стала основою всіх наших спогадів про нього. Навколо себе він сів зерно добра та мудрості, і ці зерна проросли в серцях людей, які мали щастя знати його, я вірю, рясним урожаєм доброти, чесності й відданості.

Чому саме спогади?

Тому що це – документалістика без прикрас. Це не панегірик, це не однобічна прослава чи лише хвалебні слова. Тут є правда. Правда життя. Це правда, побудована на фактах, це реальні історії з життя мого тата. І саме ці історії разом створюють цілісний образ його багатогранної особистості.

Навіть більше – ця книга ще й живий документ історії нашого університету, історії нашого факультету журналістики, а також Українського вільного університету

в Мюнхені. Тато був частиною цієї історії, він її творив, розвивав, наповнював змістом. І моя мета була дуже проста: щоб прийдешні покоління студентів знали свою історію. Щоб вони знали про тих, хто стояв біля керма факультету, хто вибудовував традиції, за якими ми досі вчимо майбутніх журналістів.

Кожен з нас сприймає людину через призму свого досвіду, через моменти, які ділили разом, через слова, які колись прозвучали. Тому в спогадах ми – справжні. Ми говоримо від серця, ми ділимося тим, що найближче для нас. Я щиро радію, що вдалося зібрати понад 90 спогадів. Це живі розповіді про людину, яка торкнулася життя багатьох. Адже кожен, хто приходить у цей світ, вартий спогадів і вартий того, щоб про нього говорили і його пам'ятали.

Чому ця книга з'явилася саме зараз?

Моя ідея народилася незадовго до річниці смерті тата. Але мене, як доньку, вразило, що за цей час не відбулося жодного заходу, конференції чи семінару на його честь. І я спитала себе: чому так? Чому ми боїмося пам'яті? Чому ми не хочемо згадати людину, яка так багато зробила для факультету, для журналістики, для кожного з нас?

Я хотіла б наголосити на одному дуже важливому аспекті: ми не повинні боятися пам'яті. Ця книга покликана не лише вшанувати пам'ять про Михайла Присяжного, а й нагадати всім нам, що пам'ять жива, доки ми говоримо про людину, доки розповідаємо про неї. Поки ми пам'ятаємо, поки ми говоримо, люди залишаються живими в наших серцях.

Пам'ять – це не тягар, а наш найцінніший скарб, це те, що тримає нас разом. Ми не маємо права боятися здобутків людей, які вже відійшли, які завершили свою земну дорогу, але залишили після себе слід. До того ж, ми не повинні ревнувати до їхніх досягнень чи порівнювати їх зі своїми, адже кожен, хто працював щиро і віддано, заслуговує на те, щоб про нього пам'ятали.

Які важливі ідеї несе ця книга для ширшої аудиторії? Це цінність пам'яті. Ми творимо історію. Історію нашого факультету, нашого університету, нашої журналістики. Це історія, яку ми маємо обов'язок передати далі, щоб майбутні покоління знали, на чийх плечах стоїть сучасність.

Як відбувався збір спогадів?

Це був непростий процес. Адже людський фактор завжди має значення. Усі ми різні: хтось пише швидше, хтось повільніше. Комуś потрібно було повторювати кілька разів, а хтось відгукнувся одразу. Хтось написав більше, хтось менше. Але я не хочу ділити тексти на «сильніші» чи «слабші». Усі вони важливі. Їх написали люди, які десятиліттями йшли поруч з моїм татом, працювали, ділили радість і виклики. І для мене було відкриттям багато речей, про які я дізналася вперше зі сторінок цієї книги.

Важливою частиною цієї книги є ілюстрації. Вдалося підібрати світліни мого тата різних років, з різних періодів життя. Ці фото стали справжнім скарбом для книги, і я вдячна всім, хто знайшов їх у своїх архівах.

Концепцію книжки доповнює обкладинка. У ній закладений дуже глибокий задум, який повністю перегукується з назвою і суттю книги. Можу поділитися, що назва прийшла до мене несподівано – серед ночі. Я прокинулася, записала ці слова і навіть не одразу зрозуміла, що вони означають: «З глибин думками повернусь...». Тоді я вже працювала над матеріалами до книги і збирала спогади. І з часом усвідо-

мила, що ці слова ідеально відображають зміст, який ми вкладаємо у видання. Мій тато завжди вірив у слово. І я вірю, що ця книга – слова, які він залишив нам, і слова, які ми залишимо наступним поколінням. Її назва не просто звучить – вона є дверима до сенсу книги.

На завершення я хочу подякувати всім друзям за неймовірну підтримку та кожен спогад, що з'являвся і надихав мене працювати далі. Ця книга – це спільний результат наших зусиль, наших переживань і нашої пам'яті. Майже рік тривала ця робота. Це був час, наповнений емоціями, відкриттями та спільною любов'ю до пам'яті, яка об'єднує нас усіх. Щиро дякую кожному, хто був причетний до цього процесу. Дякую за підтримку, за віру, за кожне тепле слово. Ця книга – це наш з вами внесок у збереження пам'яті, у збереження історії. Бо лише так ми можемо повернутися думками з глибин часу. Дякую всім, хто долучився до створення цього видання, хто поділився думками, спогадами, емоціями, теплом. Завдяки вам ця книга ожила і стала тим, чим вона є сьогодні – спільною пам'яттю про мого тата.

Також хочу подякувати тим, хто чесно зізнався, що не готовий писати спогади. Я розумію кожного з вас. Хтось вважав, що це важко, хтось казав, що це не його стиль, а хтось просто не мав часу через роботу чи інші обставини. І це абсолютно нормально. У цьому і є свобода цієї книги: вона вільна у своїх думках, вільна у своїх розповідях і вільна у своєму форматі. Ця книга відкрита для кожного голосу. Кожен писав так, як відчував, так, як веліло його серце. І я вдячна за кожне слово, за кожен рядок, за кожен згадку. І навіть ті, хто відмовилися, своєю відмовою теж підтримали мене. Це було нагадуванням про те, наскільки важливою є ця книга. Бо спогади – це не завжди легко. Але це завжди значуще.

Якось, коли я писала свої спогади, мені зателефонувала моя подруга з Америки, Наталя Гадьо. Вона поділилася сном, який побачила тієї ночі. «Ти знаєш, мені приснився наш тато, Михайло Павлович, – сказала вона. – Він стояв неподалік університету, як гетьман у розкішному вишневому вбранні, а ми з тобою підбігли до нього з обох боків, кожна зі своїми запитаннями. Радимось з ним, можливо, треба написати більше, щоб нічого не забути, навіть до найменших деталей. І тато, всміхнувшись, промовив: «Діти, ви вже дорослі й знаєте, як краще, а я маю дуже багато роботи».

Ці слова – мов утіха, мов благословення, що він усе ще з нами. Його поради і настанови досі звучать у моєму серці, наче живий дороговказ. Він завжди казав: «Роби добре або дуже добре». І я намагаюся діяти саме так, не менше.

Дякую, тату, за твою любов, за твою силу, за твою невичерпну доброту. Ця книжка – спроба зберегти твоє світло й передати його далі, щоб воно ніколи не згасало, щоб кожен, хто прочитає ці сторінки, побачив справжню людину і, можливо, відчув натхнення жити, як жив ти – чесно, сміливо і з любов'ю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Присяжний, Михайло (2000), *Преса української еміграції в Німеччині: становлення, розвиток. Тематична політика (1945-1953)*, ЛНУ ім. Івана Франка, Львів, 220 с.
2. Присяжний, М. П. (2013), *Студії над шрами: Публіцистика*, Видавництво «Астролябія», Львів, 132 с.
3. Присяжний, М. П. (2008), *У пошуках рівноваги*, ПАІС, Львів, 256 с.

REFERENCES

1. Prysiazhnyi, Mykhailo (2000), *Presa ukraïnskoi emihratsii v Nimechchyni: stanovlennia, rozvytok. Tematychna polityka (1945-1953)*, LNU im. Ivana Franka, Lviv, 220 s.
2. Prysiazhnyi, M. P. (2013), *Studii nad shramamy: Publitsystyka*, Vydavnytstvo «Astroliabii», Lviv, 132 s.
3. Prysiazhnyi, M. P. (2008), *U poshukakh rivnovahy*, PAIS, Lviv, 256 s.

**MEMORY IS NOT A BURDEN, BUT OUR MOST VALUABLE
TREASURE, IT IS WHAT KEEPS US TOGETHER
OR WHY THE BOOK OF MEMOIRS
«I WILL RETURN FROM THE DEPTHS OF MY THOUGHTS...»
ABOUT MYKHAILO PRYSYAZHNYI IS TIMELY**

Julia Prysyazhna-Gapchenko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine*

e-mail: juliagapchenko@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9159-1042>

The author of the memoir «I will return from the depths of my thoughts...» started this initiative as a personal project, but eventually realised that her father's story goes far beyond the family. Therefore, the compiled edition has become a living document woven from sincere, warm, sometimes funny, and sometimes sad stories that reflect the true essence of Mykhailo Prysyazhnyi – a journalist, mentor, dean, but above all a Human Being. The author highlights the main personality traits of Mykhailo Prysyazhnyi, former Dean of the Faculty of Journalism at Ivan Franko National University of Lviv, and his contribution to the development of journalism education, in particular the Lviv School of Journalism. The monograph 'I will return from the depths with thoughts...' contains various memories and stories that reflect the professional path and personal qualities of the famous researcher and publicist. This is not just a collection of personal stories about Mykhailo Prysyazhnyi, but a joint memory project that brought together students, colleagues, friends, and alumni. The book conveys his humanity, wisdom, and kindness, which left a deep mark on the hearts of many people. Memoirs are not only a tribute to the past, but also a bridge to the future, reminding us that memory is not a burden, but our most valuable treasure.

The author emphasises the value of the publication for future generations of journalists, as it has managed to capture an important part of the history of the Faculty of Journalism, Ivan Franko National University of Lviv, and the Ukrainian Free University in Munich from the 1990s to the present. The monograph is not only a collection of memoirs, but also an important historical source that reproduces the traditions and values of more than one generation of a large journalistic community.

Keywords: journalism, Mykhailo Prysyazhnyi, Faculty of Journalism, Lviv School of Journalism, journalism education, Ivan Franko National University of Lviv, Ukrainian Free University in Munich.